

2. Vzdělanost a ekonomická aktivita seniorů

Vzdělanost

Dosažená úroveň vzdělání patří mezi základní charakteristiky využívané k posuzování kulturní úrovně a kvality lidského kapitálu u různých skupin obyvatelstva. Sčítání lidu, domu a bytů je v České republice jediným zdrojem dat o dosaženém vzdělání, navíc s možností kombinace s dalšími údaji za osoby. Každoroční statistiky školství a vzdělávání poskytují přehled o počtech studentů a absolventů různých typů škol, ovšem proces vzdělávání a výslednou úroveň vzdělání jednotlivce v nich zachytit nelze.

Stejně jako ostatní údaje ze sčítání lidu 2011, jsou i údaje o vzdělání zpracovány a publikovány za obvykle bydlící obyvatelstvo, resp. tříděny podle místa obvyklého pobytu osob.

Při sčítání lidu v roce 2011 bylo zjištěno jako nejčastější vzdělání mezi seniory hlavního města střední vzdělání (nebo vyučení) bez maturity (29,3 %). Druhou nejpočetnější skupinou s podílem 26,3 % osob tvořili senioři s úplným středním vzděláním. Vysokoškolského vzdělání dosáhl přibližně každý pátý z obyvatel Prahy ve věku 65 a více let. Celkově tak více než polovina obyvatel hlavního města získala v průběhu svého života vzdělání s maturitou nebo vyššího stupně. Podíl osob, které absolvovaly nejvýše základní vzdělání, činil 13,7 % z počtu obyvatel starších 65 let.

Tab. 2.1: Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku v hl. m. Praze

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom		v tom věková skupina			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	201 029	80 790	120 239	69 540	41 843	36 411	53 235
v tom (%):							
bez vzdělání	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2
základní vč. neukončeného	13,5	5,1	19,1	9,2	11,7	16,0	18,9
střední vč. vyučení (bez maturity)	29,3	30,4	28,6	27,9	26,6	28,8	33,6
úplné střední s maturitou	26,3	22,3	29,0	29,4	29,4	24,4	21,0
nástavbové a vyšší odborné	7,0	7,1	6,9	7,9	7,4	6,6	5,7
vysokoškolské	20,5	31,7	13,1	22,4	21,7	21,1	16,8
nezjištěno	3,3	3,3	3,2	3,2	3,0	2,9	3,8

Nelze opomenout ani množství osob, u nichž zůstalo při sčítání 2011 vzdělání nezjištěno. Podobně jako u jiných ukazatelů byl podíl nezjištěných údajů o nejvyšším ukončeném vzdělání poměrně vysoký a dosáhl 3,3 % z populace osob starších 65 let. Naopak zastoupení osob bez vzdělání mezi seniory hlavního města není početně významné (0,1 %).

S rostoucím věkem vzrůstá podíl osob s nižším vzděláním na úkor vyšších stupňů vzdělání, především úplného středního a vysokoškolského. Tato závislost je výrazná především u žen, v případě mužů jsou rozdíly v zastoupení jednotlivých stupňů vzdělání menší. Nejnižší podíl osob se základním vzděláním je ve věkové skupině 65–69 let, kde představuje 9,2 %. S věkem pak narůstá a mezi osobami staršími 80 let má základní vzdělání celých 18,9 %. To je ovšem údaj za obě pohlaví. Přičemž ze všech osob starších 65 let představují muži se základním vzděláním pouze 15,3 %, žen je pak 84,7 %.

Osoby se středním vzděláním či vyučením bez maturity představují nejpočetnější skupinu v populaci seniorů jako celku a také ve věkových skupinách nad 75 let. Nejvyšší je jejich zastoupení mezi seniory staršími 80 let, z nichž má střední vzdělání (nebo vyučení) bez maturity v průměru každý třetí (33,6 %). Toto vzdělání má mezi seniory muži 30,4 % a mezi ženami 28,6 % z osob ve věku 65 a více let daného pohlaví.

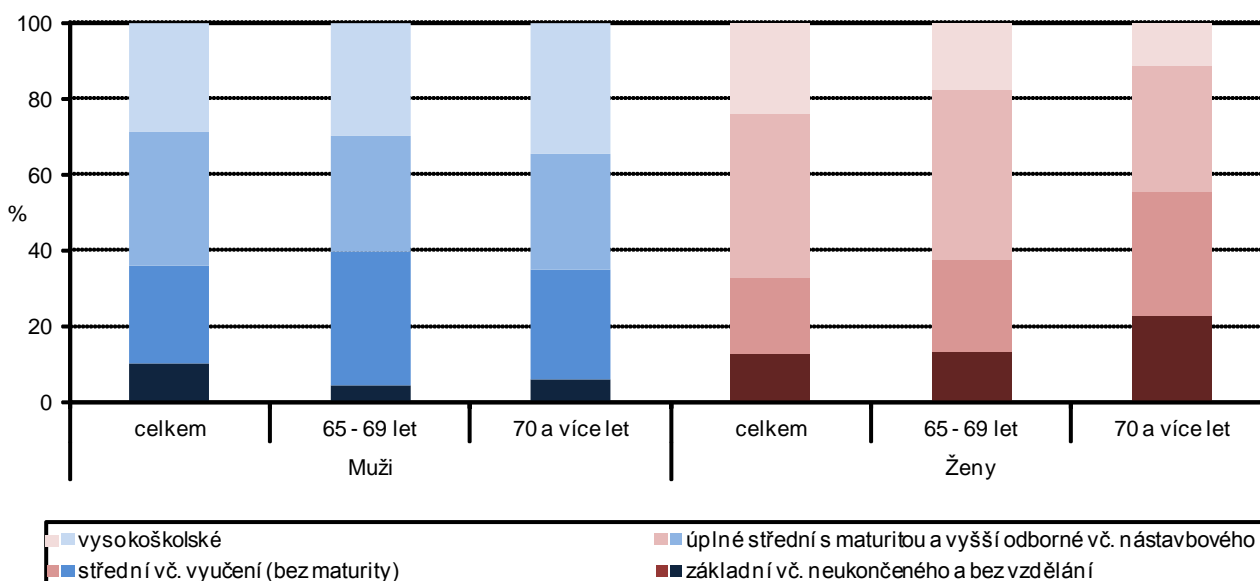
Druhou nejpočetnější skupinu obyvatel starších 65 let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (26,3 % z 65letých a starších) představovaly podle výsledků sčítání 2011 osoby s úplným středním vzděláním (s maturitou) v celkovém počtu 52 819 seniorů. Z tohoto počtu představovali dvě třetiny absolventi úplného středního odborného vzdělání, jedna třetina získala úplné střední vzdělání všeobecné.

Mezi absolventy středních škol s maturitou převažují ženy (65,9 %). V případě seniorů s všeobecným vzděláním představují ženy téměř čtyři pětiny, u odborného vzdělání je jejich podíl 61,5 %. Ve věkových skupinách 65–69 let a 70–74 let představují senioři s úplným středním vzděláním s maturitou nejpočetnější skupinu (v obou věkových kategoriích 29,4 % z celkového počtu seniorů dané věkové skupiny), ve věkových skupinách 75–79 a starších 85 let představují tito absolventi druhou nejpočetnější skupinu, jak je tomu i v podílu mezi seniory celkem.

Graf 2.1: Obyvatelstvo hl. m. Prahy ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011*

Zdroj: SLDB

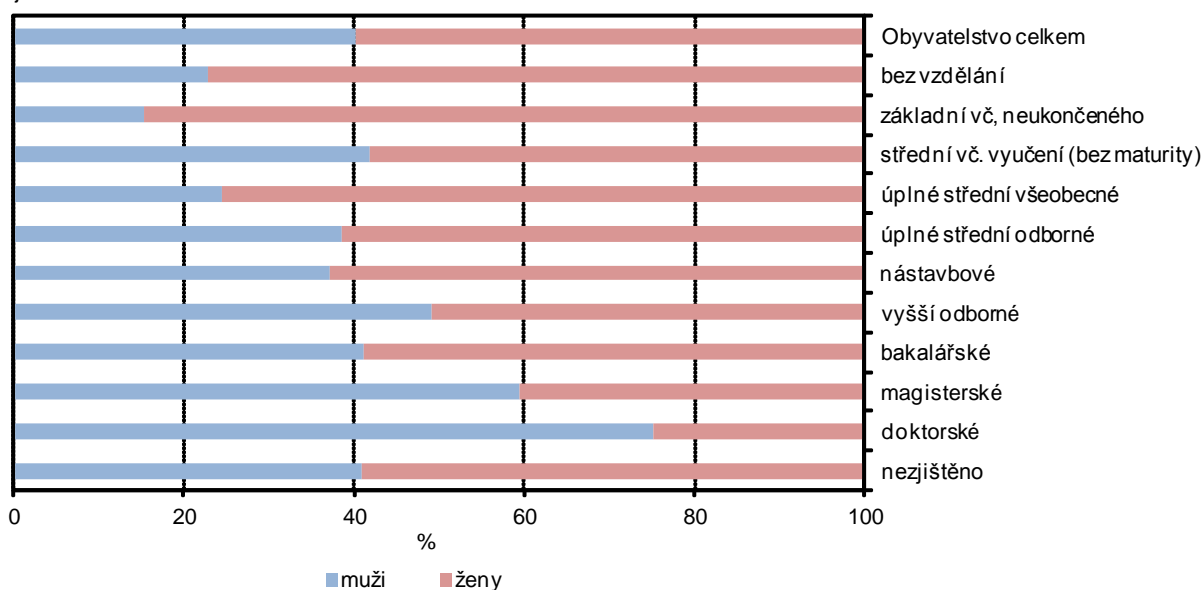
^{*)} Struktura je bez nezjištěného vzdělání

Při sčítání lidu v roce 2011 uvedlo 13 980 (tedy 7,0 %) obyvatel starších 65 let jako své nejvyšší ukončené vzdělání nástavbové a vyšší odborné vzdělání. Skupina seniorů, která získala po maturitě další vzdělání, ale nikoli klasické vysokoškolské, je tedy v populaci seniorů hlavního města poměrně malá. Podobně jako u předchozích typů vzdělání je i mezi absolventy nástavbového a vyššího odborného vzdělání převaha žen (59,2 % ze seniorů s tímto typem vzdělání). Se vzrůstajícím věkem klesá mezi seniory podíl osob s tímto vzděláním.

Vysokoškolsky vzdělaných seniorů bylo v hlavním městě 41 282, tj. 31,7 %. Z jejich celkového počtu ukončilo pouze 1,6 % seniorů vzdělání bakalářské, jelikož se jedná o relativně nový stupeň vysokoškolského vzdělání a ročníky seniorů neměly příliš možnost tento typ studovat. Magisterský stupeň vzdělání ukončilo 80,8 % vysokoškolsky vzdělaných seniorů a 17,6 % doktorské. Bakalářské vzdělání je spíše doménou žen, naopak je tomu v rámci doktorského vzdělání.

Graf 2.2: Zastoupení mužů a žen ve věku 65 a více let v hl. m. Praze v jednotlivých stupních nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011

Zdroj: SLDB

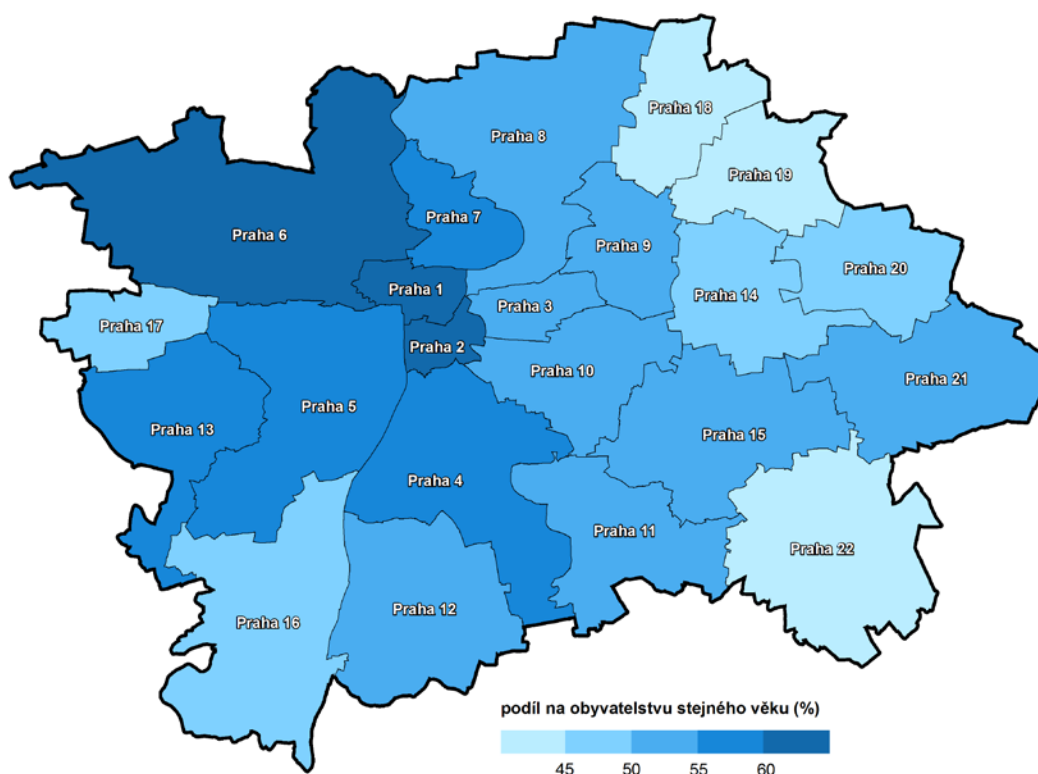

Celkové rozdíly ve vzdělanostní úrovni jsou patrné i z hlediska třídění podle pohlaví. Podle výsledků sčítání lidu 2011 ženy seniorky častěji získávají nižší vzdělání než muži, zejména ve výrazně větší míře než muži dokončily základní vzdělání (84,7 % ze všech seniorů se základním vzděláním), byly bez vzdělání (77,1 % žen) a absolvovaly úplné střední všeobecné vzdělání (75,6 % žen). Úhrnný podíl vysokoškoláků v Praze byl mezi muži vyšší (62,0 % mužů ze všech vysokoškolsky vzdělaných), přičemž podíl mužů vzrůstal spolu s vyšším stupněm vysokoškolského vzdělání. Mezi doktorandy bylo 75,2 % mužů ze všech seniorů starších 65 let s doktorským vzděláním.

Vzdělanostní úroveň seniorů hlavního města je oproti ostatním regionům vyšší. Podle výsledků sčítání lidu byl v Praze v porovnání s celorepublikovým průměrem výrazně nižší podíl osob se základním vzděláním (o 16,8 procentních bodů) a podíl osob se středním vzděláním (nebo vyučením) bez maturity (o 5,2 procentních bodů). Naopak vyšší podíl můžeme v hlavním městě sledovat v případě seniorů s úplným středním vzděláním s maturitou (o 9,7 procentních bodů) a vysokoškolským vzděláním (o 11,9 procentních bodů). Hlavní město se tak v regionálním porovnání vzdělanostní úrovně výrazně odlišuje od průměru ČR i ostatní krajů.

Rozdíly ve vzdělanosti je možné spatřit také mezi jednotlivými správními obvody hlavního města. Ve vnitřních správních obvodech – Praha 1, Praha 2 a Praha 6 – se nachází více středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných seniorů. Podíly osob se středoškolským a vyšším vzděláním v těchto správních obvodech přesahovaly 60 % z počtu seniorů se zjištěným vzděláním. Nejnižší podíl seniorů se středoškolským vzděláním a vyšším byl zjištěn ve správním obvodu Praha 22 (37,7 % ze seniorů se zjištěným vzděláním).

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou a vyšším vzděláním ve věku 65 a více let podle správních obvodů hlavního města Prahy podle SLDB 2011(ze zjištěných hodnot)

Zdroj: ČSÚ

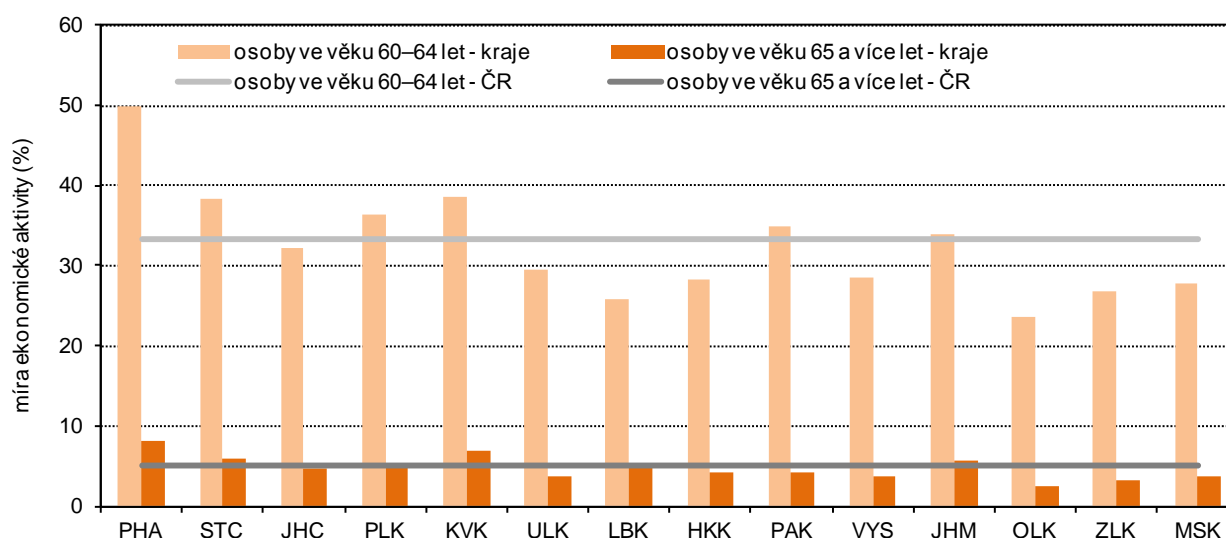
Míra ekonomické aktivity podle pohlaví a věku (VŠPS)

Jedním ze zdrojů o ekonomické aktivitě obyvatelstva je Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Podle jeho výsledků žilo v hlavním městě v roce 2014 celkem 1 069,6 tis. osob ve věku 15 a více let, z tohoto počtu bylo 227,9 tis. osob starších 65 let (tedy 21,3 %). Mezi seniory bylo 93,3 tis. mužů a 134,6 tis. žen. Z celkového objemu pracovní síly bylo zaměstnáno 648,0 tis. osob starších 15 let, z tohoto počtu bylo 18,4 tis. (tj. 2,8 %) ve věku 65 a více let. Z dat je patrné, že muži ve větší míře než ženy zůstávají ekonomicky činní i po nástupu důchodového věku. Po 65. roce věku bylo zaměstnáno 12,3 tis. mužů a pouze 6,1 tis. žen.

Míra ekonomické aktivity, která je vyjádřena jako podíl počtu ekonomicky aktivních v daném věku na počtu osob příslušné věkové skupiny, činila v loňském roce 8,1 % a celorepublikový průměr (5,0 %) převyšovala o 3,2 procentních bodů. Meziročně míra ekonomické aktivity obyvatel hlavního města ve věku 65 a více let mírně poklesla, a to o 0,2 procentních bodů. K meziročnímu poklesu došlo také u obou pohlaví. V případě mužů míra ekonomické aktivity poklesla na 7,1 %, v případě žen na 3,5 %.

V hlavním městě se míra ekonomické aktivity seniorů drží dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem, zároveň je nejvyšší v mezikrajském srovnání, následována Karlovarským krajem s hodnotou 7,0 %.

Graf 2.3: Míra ekonomické aktivity v krajích a v ČR podle věku v roce 2014

Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání

Dalším velmi cenným zdrojem dat o ekonomické aktivitě obyvatelstva je opět sčítání lidu, domů a bytů, které proběhlo na našem území naposledy v roce 2011. Ačkoli se jedná o starší data, stále jsou důležitým zdrojem informací, zvláště díky možnosti kombinace s dalšími charakteristikami obyvatelstva.

Ekonomická aktivita charakterizuje ekonomický status osoby, její zařazení mezi osoby zaměstnané, nezaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Otázku o ekonomické aktivitě vyplňovaly všechny osoby. Celkový počet ekonomicky aktivního obyvatelstva zahrnuje všechny osoby, které měly v rozhodný okamžik sčítání místo obvyklého pobytu na území České republiky a které představovaly pracovní sílu (jedná se o osoby zaměstnané i nezaměstnané). Mezi zaměstnané patří všechny osoby starší 15 let, které byly v rozhodný okamžik sčítání v placeném zaměstnání v pozici zaměstnance, patřily mezi zaměstnavatele či osoby pracující na vlastní účet (tj. samostatně výdělečně činné), případně byly pomáhajícími členy rodiny.

Do kategorie zaměstnaných se zařazují také pracující důchodci, pracující studenti a učni a ženy na mateřské dovolené (v délce 28 nebo 37 týdnů). Délka pracovního úvazku, charakter pracovní aktivity ani druh pracovního poměru není pro zařazení osob rozhodující.

Do kategorie nezaměstnaných jsou zahrnuty osoby ve věku 15 let a starší, které byly v rozhodný okamžik sčítání bez práce, práci aktivně hledaly a byly připraveny k okamžitému nástupu do práce. Osoby nad 65 let již do kategorie nezaměstnaných nepatří, jelikož se očekává, že po 65. roce věku jsou lidé již v důchodu, případně pracují. Obyvatelstvo ekonomicky neaktivní představují nepracující důchodci, ostatní nepracující

osoby s vlastním zdrojem obživy, nepracující žáci, studenti a učni, osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby.

Další otázky týkající se ekonomických charakteristik – zaměstnání, postavení v zaměstnání a odvětví ekonomické činnosti – vyplňovaly osoby zaměstnané podle současného a nezaměstnané podle posledního vykonávaného zaměstnání.

V otázce na zaměstnání se uváděla konkrétní vykonávaná činnost, zpravidla zahrnující pracovní zařazení, funkci i obor. Postavení v zaměstnání charakterizovalo osoby ekonomicky aktivní podle jejich skutečných nebo potenciálních vztahů k pracovním místům. Odvětví ekonomické činnosti se určovalo podle hlavního druhu ekonomické činnosti zaměstnavatele.

Údaje o postavení v zaměstnání jsou tříděny v souladu s Klasifikací postavení v zaměstnání CZ-ICSE. Údaje o zaměstnání a odvětví ekonomické činnosti respektují ve svém členění standardně platné statistické klasifikace – Klasifikaci zaměstnání (CZ-ISCO) a Klasifikaci ekonomických činností (CZ NACE).

Při analýze výsledků je třeba brát v úvahu zvýšený počet nezjištěných odpovědí. U populace celkem a mladších 65 let především častějším nezjištěním údajů za nezaměstnané osoby. Z tohoto důvodu analyzujeme výsledky podle postavení v zaměstnání, podle odvětví ekonomické činnosti, podle tříd zaměstnání a podle vzdělání pouze za osoby zaměstnané, nikoliv za obyvatelstvo ekonomicky aktivní celkem.

Počet a struktura ekonomicky aktivních odráží celkové složení populace. Při sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 bylo v Praze sečteno bez ohledu na věk celkem 644 643 ekonomicky aktivních, což představovalo 56,3 % obyvatel hlavního města se zjištěnou ekonomickou aktivitou. Většinu ekonomicky aktivních tvoří osoby zaměstnané. V roce 2011 bylo sečteno celkem 600 730 zaměstnaných osob.

Mezi zaměstnanými je 4,2 % seniorů ve věku 65 a více let, tj. 25 380 osob. Z celkového počtu zaměstnaných seniorů tvořili muži většinu, 58,4 % zaměstnaných starších 65 let. Míra zaměstnanosti seniorů (podíl počtu zaměstnaných ve věku 65 a více let na počtu všech osob starších 65 let se zjištěnou ekonomickou aktivitou) činila 12,9 %. Míra zaměstnanosti mužů dosáhla hodnoty 19,1 % a míra zaměstnanosti žen 8,9 %. Míra zaměstnanosti klesá s přibývajícím věkem. Ve věku 65–69 let dosahovala hodnoty 23,8 %, ve věku nad 70 let poklesla na 7,3 %. Z toho je patrné, že lidé pracují pouze krátce po dosažení důchodového věku.

Většina zaměstnaných ve věku 65 a více let byla pracujícími důchodci (85,6 % zaměstnaných). Z celkového počtu 21 724 pracujících důchodců starších 65 let bylo 57,4 % mužů a 42,6 % žen. Ve věkové skupině 65–69 let jich bylo 62,0 %, ostatní pracující důchodci byli ve věku 70 a více let.

Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku v hlavním městě zaujímali výrazně nadprůměrné postavení z pohledu mezikrajského srovnání. Podíl pracujících důchodců mužů ve věku 65 a více let byl v Praze 8,5 procentních bodů nad celorepublikovým průměrem (16,7 % v Praze, 8,2 % v ČR). Podíl pracujících důchodkyň ve věku 65 a více let je oproti mužům nižší, přesto také převyšuje celorepublikový průměr a to o 4,3 procentních bodů (7,9 % v Praze, 3,6 % v ČR).

Tab. 2.2: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku v hl. m. Praze

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Počet obyvatel	1 268 796	85 319	201 029	69 540	131 489	80 790	120 239
v tom podle ekonomické aktivity:							
ekonomicky aktivní	644 643	38 450	25 380	15 908	9 472	14 831	10 549
v tom:							
zaměstnaní	600 730	37 407	25 380	15 908	9 472	14 831	10 549
z toho pracující důchodci	46 060	19 047	21 724	13 459	8 265	12 476	9 248
nezaměstnaní	43 913	1 043	X	X	X	X	X
ekonomicky neaktivní	500 971	42 652	170 935	50 955	119 980	62 620	108 315
nepracující důchodci	231 135	42 061	170 420	50 723	119 697	62 427	107 993
ostatní s vlastním zdrojem obživy	20 800	376	317	152	165	161	156
nezjištěno	123 182	4 217	4 714	2 677	2 037	3 339	1 375

Podíl ekonomicky neaktivního obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel se zjištěnou ekonomickou aktivitou byl podle výsledků sčítání 43,7 % z obyvatelstva Prahy celkem. Osoby ve věku 65 a více let byly z většiny ekonomicky neaktivní (86,7 % z osob 65 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou). Z ekonomicky neaktivních osob ve věku nad 65 let tvořily ženy nadpoloviční většinu (63,4 %). V rámci této skupiny převažovali nepracující důchodci. Jejich podíl na celkovém počtu ekonomicky neaktivních činil 99,7 %. Pouze 317 osob ve věku 65 a více let se zařadilo do kategorie ostatních osob s vlastním zdrojem obživy.

Intenzita ekonomické aktivity vyjadřuje počet ekonomicky aktivních na 1 000 osob příslušné věkové skupiny. Ve věkové kategorii nad 65 let dosáhla intenzita ekonomické aktivity mužů hodnoty 184, u žen 88. Pokud sledujeme intenzitu ekonomické aktivity podle věkových skupin, vidíme pokles intenzity s přibývajícím věkem. Ve věkové kategorii 60–64 let bylo 451 ekonomicky aktivních osob z 1 000 osob dané věkové skupiny, pro věkovou skupinu 65–69 let poklesla intenzita na hodnotu 229 a ve věku 70 a více let již bylo pouze 72 ekonomicky aktivních osob z 1 000 osob daného věku.

Tab. 2.3: Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, pohlaví a věku v hl. m. Praze

Zdroj: SLDB 2011

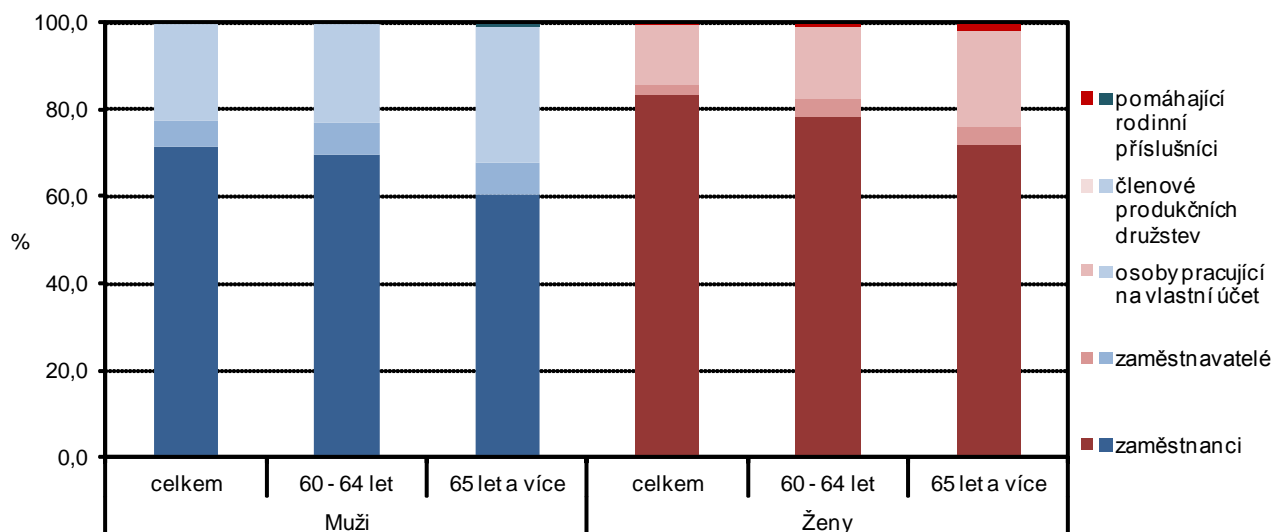
	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Zaměstnaní celkem	600 730	37 407	25 380	15 908	9 472	14 831	10 549
v tom (%):							
zaměstnanci	73,2	68,2	55,9	58,9	50,7	52,3	60,8
zaměstnavatelé	4,3	5,5	5,1	5,6	4,2	6,3	3,4
osoby pracující na vlastní účet	17,1	18,8	23,5	22,5	25,1	27,2	18,3
členové produkčních družstev	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1
pomáhající rodinní příslušníci	0,5	0,5	1,2	0,9	1,7	0,8	1,7
nezjištěno	4,9	6,9	14,2	11,9	18,0	13,2	15,6

Z celkového počtu 600 730 zaměstnaných v hlavním městě Praze celkem tvořili rozhodující podíl osob zaměstnanci (73,2 %), druhou nejpočetnější skupinou byly osoby pracující na vlastní účet (17,1 %), následovala skupina zaměstnavatelů (4,3 %). Členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci tvořili nepatrný podíl (do 1,0 %). Postavení v zaměstnání neuvvedlo 4,9 % zaměstnaných.

Ve věkové skupině seniorů starších 65 let nalezneme stejné pořadí jednotlivých typů postavení v zaměstnání jako ve skupině všech zaměstnaných bez ohledu na věk. Procentuální rozložení je však významně odlišné. Starší věkové skupiny vykazují nižší podíl zaměstnaných v postavení zaměstnance (14 177 osob, tj. 55,9 % z celkového počtu 25 380 zaměstnaných), ale vyšší podíl osob pracujících na vlastní účet (23,5 %) a zároveň také vyšší podíl nezjištěného postavení v zaměstnání (14,2 %).

Graf 2.4: Zaměstnaní v hl. m. Praze podle pohlaví, věku a postavení v zaměstnání podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB

Podíl žen ve věku 65 a více let (60,8 %) pracujících v postavení zaměstnance byl o téměř 9 procentních bodů vyšší než podíl mužů ve stejném postavení (52,3 %). Ženy byly také častěji než muži v postavení pomáhajících rodinných příslušníků (1,7 % zaměstnaných žen, 0,8 % zaměstnaných mužů). Naproti tomu muži byli častěji než ženy v postavení osoby pracující na vlastní účet, jejich podíl převyšoval podíl žen o 8,9 procentních bodů. Stejně tak muži častěji zastávali pozici zaměstnavatele (6,3 % mužů a 3,4 % žen).

Podstatný vliv na strukturu zaměstnaných podle odvětví měl výrazně vyšší podíl nezjištěných odpovědí. Při sčítání lidu v roce 2011 10,3 % zaměstnaných nevedlo odvětví ekonomické činnosti. Mezi zaměstnanými seniory byl podíl mnohem vyšší, na otázku k odvětví ekonomicky činnosti neodpovědělo dokonce 21,5 % seniorů starších 65 let.

Tab. 2.4: Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti, podle pohlaví a věku v hl. m. Praze

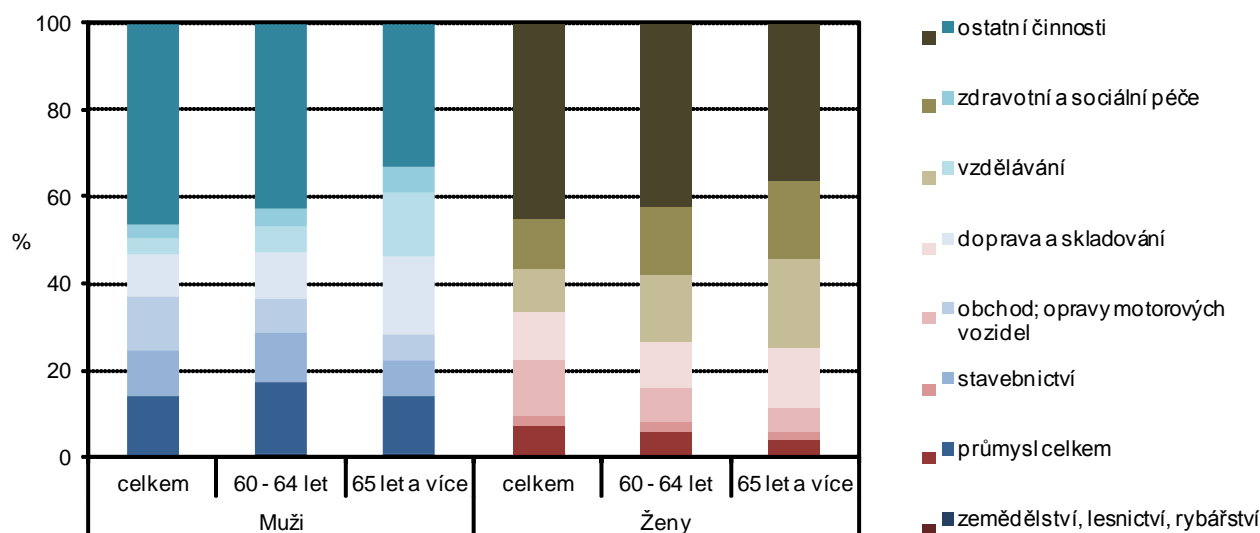
Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	600 730	37 407	25 380	311 721	21 504	14 831	289 009	15 903	10 549
z toho (%):									
zemědělství, lesnictví, rybníctví	0,4	0,5	0,6	0,4	0,6	0,7	0,3	0,3	0,4
průmysl celkem	9,4	10,4	7,3	12,2	14,7	10,7	6,3	4,5	2,5
stavebnictví	5,8	6,6	4,4	9,4	9,9	6,5	1,9	2,0	1,5
obchod; opravy motorových vozidel	11,3	6,9	4,6	11,2	7,1	4,8	11,5	6,7	4,3
profesní, vědecké a technické činnosti	9,1	9,0	12,8	8,6	9,0	14,6	9,7	9,0	10,2
vzdělávání	6,2	8,7	13,4	3,5	5,3	11,7	9,2	13,2	15,8
zdravotní a sociální péče	6,4	7,8	8,3	2,8	3,7	4,7	10,4	13,5	13,3
jiné činnosti	7,1	7,4	7,8	5,5	6,8	6,9	8,8	8,2	9,0
nezjištěno	10,3	13,3	21,5	10,1	12,0	19,6	10,5	15,0	24,2

Struktura zaměstnaných seniorů v jednotlivém odvětví se výrazně odlišuje od celkové populace. Hlavní město je v rámci celorepublikového srovnání specifické svým velmi nízkým podílem osob pracujících v odvětví zemědělství, lesnictví a rybníctví a průmyslových odvětvích. Převážná většina obyvatel Prahy pracuje v terciárním sektoru.

Graf 2.5: Zaměstnaní v hl. m. Praze podle pohlaví, věku a odvětví ekonomické činnosti podle SLDB 2011

Zdroj: SLDB

Zaměstnaní v jednotlivých odvětvích se od sebe liší svoji věkovou strukturou. V porovnání s populací celkem působila věkově starší pracovní síla v roce 2011 v zemědělství, lesnictví a rybníctví, kde pracovalo 0,6 % zaměstnaných starších 65 let. Oproti celopražské populaci se výrazně starší věkovou strukturou vyznačovala skupina seniorů zaměstnaných ve vzdělávání, kde pracovalo 13,4 % seniorů ve věku 65 a více let, oproti 6,2 % z populace zaměstnaných hlavního města celkem. Druhým nejčetnějším odvětvím mezi seniory staršími 65 let je skupina odvětví zahrnující profesní, vědecké a technické činnosti (12,8 % seniorů).

Rozdíly jsou patrné také v zastoupení jednotlivých odvětví podle pohlaví. Absolutně nejvyšší počet žen ve věku 65 a více pracuje ve školství (1 672 osob). V odvětví zdravotnictví a sociální péče je tradičně nadpoloviční většina zaměstnaných ženského pohlaví (66,8 %). V ostatních odvětvích dominují muži, přičemž největší převahu mají v odvětví stavebnictví (86,1 % zaměstnaných jsou muži).

V souladu se statistickou Klasifikací zaměstnání jsou zaměstnanci rozděleni do 10 hlavních tříd zaměstnání. I zde je potřeba zmínit vysoký podíl nezjištěných odpovědí u osob starších 65 let. 21,2 % seniorů, kteří uvedli, že jsou zaměstnaní, nevedlo třídu svého zaměstnání. Struktura zaměstnaných seniorů podle hlavních tříd zaměstnání není příliš odlišná od struktury celé zaměstnané populace v hlavním městě.

Tab. 2.5: Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání, pohlaví a věku v hl. m. Praze

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	600 730	37 407	25 380	311 721	21 504	14 831	289 009	15 903	10 549
v tom (%):									
zákonodárci a řídící pracovníci specialisté	8,2	7,2	4,7	10,1	9,3	6,4	6,2	4,4	2,2
techničtí a odborní pracovníci	25,9	23,9	31,5	23,6	20,4	30,8	28,4	28,6	32,4
úředníci	22,0	23,2	17,5	18,6	20,5	17,6	25,6	26,8	17,4
pracovníci ve službách a prodeji	6,9	5,4	4,7	4,3	3,3	2,7	9,7	8,3	7,5
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, rybářství	13,3	9,8	8,9	11,4	8,8	8,6	15,3	11,2	9,3
řemeslníci a opraváři	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,3	0,2	0,3
obsluha strojů a zařízení, montéři	7,0	9,0	4,5	12,1	14,5	6,9	1,6	1,5	1,1
pomocníci a nekvalifikovaní prac.	4,7	6,1	2,6	8,1	9,8	3,9	1,1	0,9	0,6
zaměstnanci v ozbrojených silách	2,3	3,2	4,1	1,5	1,7	1,7	3,2	5,3	7,4
nezjištěno	0,2	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
	9,1	11,8	21,2	9,7	11,2	20,8	8,5	12,7	21,7

Praha měla také v rozložení podle hlavních tříd zaměstnání specifické postavení, odlišné od jiných krajů v České republice. V hlavním městě obecně platí převaha tříd zaměstnání, které vyžadují určitou specializaci a větší odborné vzdělání. Stejně tak je tomu u skupiny osob v seniorském věku. Nejvíce byla v Praze mezi seniory zastoupena skupina specialistů, do které patří např. učitelé, lékaři, právníci, specialisté ve stavebnictví (31,5 % všech zaměstnaných seniorů). Druhou velmi významnou skupinu tvoří techničtí a odborní pracovníci (17,5 %), ostatní třídy zaměstnání se svým podílem zaměstnaných ve věku 65 a více let pohybují pod hranicí 10 %.

Struktura zaměstnaných osob starších 65 let podle hlavních tříd zaměstnání je různá u mužů a u žen. Mezi zaměstnanými seniory bylo 41,6 % žen, přičemž ženy pracovaly častěji než muži v třídách pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (75,3 % z této třídy tvořily ženy) a úředníků (66,0 % žen mezi úředníky). Zaměstnané seniory muže bychom nejčastěji našli v profesích řemeslníků a opravářů, dále jako obsluhu strojů a zařízení, montérů (9 z 10 zaměstnaných byli muži). Vysoký podíl mužů můžeme nalézt také mezi seniory zákonodárci a řídícími pracovníky (80 % z dané třídy).

Úroveň dosaženého vzdělání je důležitou charakteristikou zaměstnaných osob, která souvisí s jejich uplatněním na trhu práce a rozmístěním v jednotlivých odvětvích ekonomické činnosti i v hlavních třídách zaměstnání.

Podle dosaženého stupně vzdělání měli v hlavním městě nejvyšší podíl z celkového počtu zaměstnaných (44,2 %) absolventi vysokoškolského vzdělání, následováni absolventy úplného středoškolského vzdělání s maturitou (24,7 %). Stejně rozložení měly podle dokončeného vzdělání podíly zaměstnaných seniorů mužů. Nadpoloviční většina (51,7 %) zaměstnaných mužů ve věku 65 a více let měla vzdělání vysokoškolské, jedna pětina (20,3 %) pak ukončila úplné střední vzdělání s maturitou. Na rozdíl od mužů byla struktura podle ukončeného vzdělání u žen, co se týká procentuálního rozložení, mírně odlišná. Podíl vysokoškolsky vzdělaných žen nebyl mezi seniorkami tak vysoký jako u mužů (pouze 33,7 % zaměstnaných žen starších 65 let absolvovalo vysokou školu), oproti mužům byl naopak vyšší podíl žen s úplným středním vzděláním s maturitou (31,0 %).

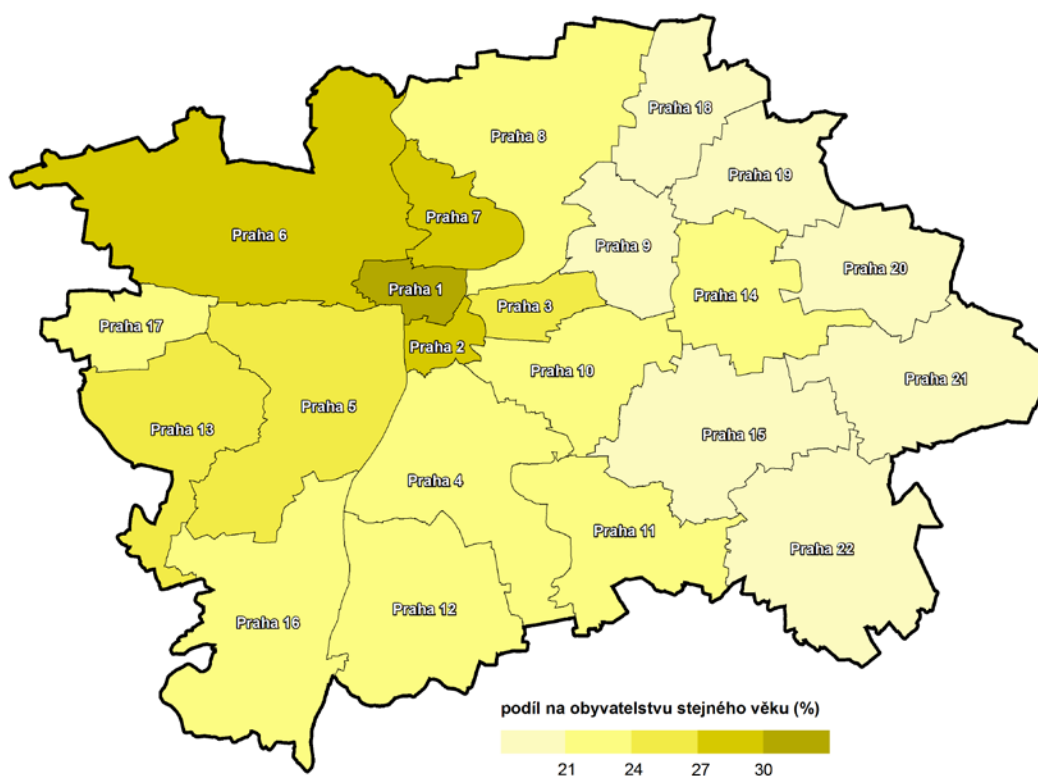
Tab. 2.6: Zaměstnaní podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku v hl. m. Praze

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	600 730	37 407	25 380	311 721	21 504	14 831	289 009	15 903	10 549
v tom (%):									
bez vzdělání	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
základní vč. neukončeného	4,4	4,5	4,3	4,3	3,4	1,9	4,6	5,9	7,8
střední vč. vyučení (bez maturity)	20,5	25,6	17,1	24,7	31,0	18,0	15,9	18,3	15,9
úplné střední (s maturitou)	34,9	28,6	24,7	31,6	23,1	20,3	38,4	36,1	31,0
nástavbové a vyšší odborné	6,4	7,2	8,7	4,7	4,7	7,4	8,2	10,7	10,6
vysokoškolské	33,1	33,4	44,2	34,0	37,1	51,7	32,2	28,3	33,7
nejištěno	0,6	0,7	0,8	0,6	0,6	0,7	0,6	0,8	0,9

Při porovnání zaměstnanosti podle jednotlivých správních obvodů hlavního města můžeme vidět vyšší podíl zaměstnaných seniorů ve věku 65–69 na počtu obyvatel stejného věku v severozápadních správních obvodech. Výrazně nejvyšší podíl (35,2 %) je ve správním obvodu Praha 1, následován správním obvodem Praha 6 (28,9 %). Naopak nejnižší podíl zaměstnaných seniorů ve věku 65–69 let najdeme ve správním obvodu Praha 19 (18,2 %).

Zaměstnanost seniorů ve věku 65–69 let podle správních obvodů hlavního města Prahy podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: ČSÚ